

A Musíme na nákup

Paolo a Andrea poslední dobou trochou zanedbávali domácnost. Teď mají prázdnou ledničku a je nejvyšší čas, aby se vydali na nákup.

Paolo: Il frigorifero è vuoto e io ho fame!

Andrea: È veramente vuoto?

Paolo: Certo! Che facciamo?

Andrea: Andiamo a fare la spesa!

Paolo: Ok, ma dove: al supermercato o al mercato?

Andrea: Andiamo prima al mercato della frutta e se poi ci serve ancora qualcosa andiamo al supermercato!

Paolo: Va bene! Prendo un paio di buste e andiamo.

Fruttivendolo: Buon giorno!

Paolo: Buon giorno, vorrei un chilo di banane!

Fruttivendolo: Mature o piuttosto verdi?

Paolo: Mature, per favore. Quanto costa un chilo di mele?

Fruttivendolo: Le mele rosse costano € 1,50 al chilo, e le verdi € 1,20!

Paolo: Allora, prendo un chilo di mele rosse e mezzo chilo di quelle verdi!

Fruttivendolo: Bene, ecco! Desidera qualcos'altro?

Paolo: Ah, sì. Vorrei ancora un cestino di fragole, ma solo se sono veramente mature!

Fruttivendolo: Sì, sono molto mature e dolci e sono in offerta: un cestino costa solo 0.50 centesimi!

Andrea: Allora prendiamo due cestini, Paolo!

Paolo: Va bene! Allora, due cestini di fragole e tre limoni! Poi vorrei anche mezzo chilo di pomodori e tre zucchine! È tutto! Quanto viene?

Fruttivendolo: In tutto fanno € 7,60!

Paolo: Ecco € 8, non voglio il resto, prendo due kiwi, va bene?

Fruttivendolo: Certo! Arrivederci!

Paolo – Andrea: Arrivederci!

Andrea: La frutta di questo fruttivendolo ha un bel-l'aspetto e di solito anche un buon sapore.

Paolo: Già, di solito è davvero buona! Dobbiamo andare anche al supermercato?

Andrea: No! C'è sempre la fila alla cassa, e poi al supermercato non c'è molta roba fresca!

Paolo: Va bene! Ma io voglio lo yogurt!

Andrea: Allora vai tu e io resto qui!

Slovička

amaro/a	hořký/á
andare a fare la spesa	jít na nákup
bancarella <i>f</i>	stánek
busta <i>f</i>	taška, sáček
cassa <i>f</i>	pokladna
cestino <i>m</i>	košík
chilo <i>m</i>	kilo
ci serve (Infinitiv: servire)	potřebujeme
dolce	sladký
fila <i>f</i>	řada, fronta
fare la fila	stát ve frontě
frigorifero (frigo) <i>m</i>	lednička
frutta <i>f</i>	ovoce
fruttivendola <i>f</i>	prodavačka ovoce
fruttivendolo <i>m</i>	prodavač ovoce
grammo <i>m</i>	gram
insalata <i>f</i>	salát
matturo/a	zralý/á
mercato <i>m</i>	trh
mercato della frutta <i>m</i>	trh s ovocem
mezzo chilo	půl kila
pieno/a	plný/á
piuttosto	spíše
quintale <i>m</i>	metrický cent
resto <i>m</i>	zbytek, nazpět (peníze)
resto (Infinitiv: restare)	já zůstávám

sale <i>m</i>	sůl
sapore <i>m</i>	chuť
saporito/a	chutný/á
se	kdyby, jestliže
supermercato <i>m</i>	supermarket
tartufo <i>m</i>	lanýž
tonnellata <i>f</i>	tuna
verde	zelený
verdura <i>f</i>	zelenina
vorrei	chtěl bych, rád bych
vuoto/a	prázdný/á
yogurt <i>m</i>	jogurt
Desidera?	Přejete si?
Quanto costa?	Kolik stojí?
Va/vanno al chilo ...	Stojí ... za kilo

mais <i>m</i>	kukuřice
mela <i>f</i>	jablko
melanzana <i>f</i>	lilek
patata <i>f</i>	brambor
pera <i>f</i>	hruška
pesca <i>f</i>	broskev
piselli <i>pl/m</i>	hrášek
pomodoro <i>m</i>	rajče
prezzemolo <i>m</i>	petržel
prugna <i>f</i>	švestka
ravanello <i>m</i>	ředkvička
sedano <i>m</i>	celer
uva <i>f</i>	hroznové víno
zucchina <i>f</i>	cuketa

Infobox

Ovoce a zelenina

aglio <i>m</i>	česnek
albicocca <i>f</i>	meruňka
ananas <i>m</i>	ananas
anguria <i>f</i>	vodní meloun
arancia <i>f</i>	pomeranč
banana <i>f</i>	banán
broccoli <i>pl</i>	brokolice
carciofo <i>m</i>	artyčok
carota <i>f</i>	mrkev
cavolfiore <i>m</i>	květák
cavolo rapa <i>m</i>	kedluben
cetriolo <i>m</i>	okurka
ciliegia <i>f</i>	třešeň
cipolla <i>f</i>	cibule
fagiolo <i>m</i>	fazole
fungo <i>m</i>	houba
fragola <i>f</i>	jahoda
insalata <i>f</i>	salát
limone <i>m</i>	citron

Gramatika

Postavení přídavných jmen

Přídavná jména stojí obvykle za podstatným jménem, avšak krátká a často používaná přídavná jména mohou stát i před ním.

Příklady:

il cane piccolo, *nebo* il piccolo cane
malý pes

Když je podstatné jméno doprovázeno dvěma jmény přídavnými, stojí buď obě za podstatným jménem spojeny pomocí spojky **e**, nebo je jedno před podstatným jménem a druhé stojí za ním.

Příklad:

un cane piccolo e carino, *nebo* un piccolo cane carino
malý, hezký pes

Následující přídavná jména stojí vždy **před** podstatným jménem:

- všechny číslovky řadové (primo *první*, secondo *druhý* ...),
- altro/a *další*, ultimo/a *poslední*

Všechna přídavná jména vyjadřující národnost, náboženství či barvu stojí vždy **za** podstatným jménem.

Příklady:

la ragazza italiana *italské děvče*
la religione cattolica *katolické vyznání*
la macchina nera *černé auto*

Zvláštní pravidlo platí pro přídavná jména **bello** *pěkný* a **buono** *dobrý*. Před podstatnými jmény mužského rodu odpadá koncovka **-o**.

Příklady:

un buon sapore *dobrá chuť*
un bell'aspetto *pěkný vzhled*
un bel giardino *pěkná zahrada*

Toto pravidlo však neplatí, když podstatné jméno začíná těmito hláskami **s + souhláska, z, pn, ps, x, y**.

Příklady:

un buono sposo *dobrý ženich*
un bello zaino *pěkný batoh*

Časování pravidelných sloves na -are Slovesa 1. třídy

V italštině rozlišujeme tři slovesné třídy, které poznáme podle koncovky infinitivu. K první slovesné třídě patří všechna slovesa, která v infinitivu končí na **-are**.

Koncovky v přítomném čase jsou:

io	-o
tu	-i
lui/lei/Lei	-a
noi	-iamo
voi	-ate
loro	-ano

Sloveso parlare *mluvit*

io parl-o	<i>já mluvím</i>
tu parl-i	<i>ty mluvíš</i>
lui/lei parl-a	<i>on/ona/ono mluví</i>
Lei parl-a	<i>vy mluvíte (vykání)</i>
noi parl-iamo	<i>my mluvíme</i>
voi parl-ate	<i>vy mluvíte</i>
loro parl-ano	<i>oni mluví</i>

Sloveso mangiare *jíst*

io mangi-o	<i>já jím</i>
tu mang-i	<i>ty jíš</i>
lui/lei mangi-a	<i>on/ona/ono jí</i>
Lei mangi-a	<i>vy jíte (vykání)</i>
noi mang-iamo	<i>my jíme</i>
voi mangi-ate	<i>vy jíte</i>
loro mangi-ano	<i>oni jedí</i>

Infobox

Protiklady

alto/a	<i>velký</i>	basso/a	<i>malý</i>
aperto/a	<i>otevřený</i>	chiuso/a	<i>zavřený</i>
attento/a	<i>pozorný</i>	distratto/a	<i>roztržitý</i>
bagnato/a	<i>mokrý</i>	asciutto/a	<i>suchý</i>
bello/a	<i>pěkný</i>	brutto/a	<i>ošklivý</i>
caldo/a	<i>teplý</i>	freddo/a	<i>studený</i>
chiaro/a	<i>světlý</i>	scuro/a	<i>tmavý</i>
diligente	<i>pilný</i>	pigro/a	<i>líný</i>
dolce	<i>sladký</i>	agro/a	<i>kyselý</i>
facile	<i>jednoduchý</i>	difficile	<i>složitý</i>
matturo/a	<i>zralý</i>	acerbo/a	<i>nezralý</i>
pesante	<i>těžký</i>	leggero/a	<i>lehký</i>
piccolo/a	<i>malý</i>	grande	<i>velký</i>
scaltro/a	<i>chytrý, vychytralý</i>	stupido/a	<i>hloupý</i>

Cvičení 1:

Časujte slovesa.

amare *milovat*

io _____

tu _____

lui/lei _____

Lei _____

noi _____

voi _____

loro _____

telefonare *telefonovat*

io _____

tu _____

lui/lei _____

Lei _____

noi _____

voi _____

loro _____

Cvičení 2:

Doplňte do mezer správné tvary sloves v přítomném čase.

1. Anna _____ (mangiare) una mela.

2. Paolo _____ (comprare) la frutta.

3. Io _____ (telefonare) a mia madre.

4. Noi _____ (chiamare) domani.

5. Tu _____ (pensare) troppo (*příliš!*)

6. Cosa _____ (voi - comprare) al mercato?

7. Io _____ (imparare) lo spagnolo.

8. I bambini _____ (mangiare) a scuola.

9. Quando _____ (festeggiare (*slaviti*)) il compleanno, Carla?

10. Una volta alla settimana _____ (io - comprare) la verdura al mercato.

11. Voi _____ (fumare (*kouřit*)) troppo.

12. Anna _____ (non - amare) Paolo.

13. La mamma _____ (amare) i figli.

14. Tra un mese Maria _____ (iniziare) a giocare a tennis.

15. Chi _____ (giocare a carte) con me?

Cvičení 3:

Přeložte.

1. Jdu nakupovat na trh.

2. Vy vždy kupujete na trhu mnoho ovoce.

3. Jednou týdně hraji tenis.

4. Děti jedí citrónovou zmrzlinu.

5. Slavíme s jednou lahví vína.

6. Dobrý den, chtěl bych dvě kila rajčat a kilo červené papriky (peperoni).

Cvičení 4:

Tvořte výrazy z následujících podstatných a přídavných jmen. Dávejte pozor na správné postavení a koncovky přídavných jmen.

1. il bambino – bravo

2. la figlia – primo

3. lo zoo – bello

4. il ragazzo – intelligente

5. la bandiera (*vlajka*) – giallo

6. la suora (*jeptiška*) – cattolico

7. la classe – secondo

8. i fruttivendoli – simpatico

9. le macchine – arancione

B V pekárně a v řeznictví

Na dnešní večer chystají Paolo a Andrea večeri pro přátele. Potřebují ještě pečivo a maso.

V pekárně

Andrea: Ci servono ancora il pane e la carne.

Paolo: Allora andiamo prima dal panettiere e poi dal macellaio.

Andrea: Ok, andiamo.

Andrea-Paolo: Buon giorno!

Panettiere: Buon giorno, cosa volete?

Andrea: Vorremmo un chilo di pane e quattro panini.

Paolo: Prendiamo anche due etti di pasta fresca!

Andrea: Buona idea!

Panettiere: Bene, è veramente fresca! Desiderate altro?

Paolo: No, grazie, è tutto. Quant'è?

Panettiere: In tutto fa € 5,00!

Andrea: Ecco, a Lei!

Panettiere: Grazie, arrivederci!

Andrea-Paolo: Arrivederci!

V řeznictví

Andrea: Andiamo dal macellaio!

Paolo: Sì, ma cosa prendiamo?

Andrea: Vediamo se ha qualcosa di fresco!

Macellaio: Buon giorno!

Andrea-Paolo: Buon giorno! Cosa ha di fresco?

Macellaio: Le bisticche di maiale sono fresche e buone!

Andrea: Allora, prendiamo mezzo chilo di bisticche da fare alla griglia e tre etti di carne macinata!

Paolo: Perché prendi la carne macinata?

Andrea: Per il ragù!

Paolo: Ah, va bene!

Macellaio: Desiderate altro?

Andrea: Paolo, vuoi ancora qualcosa?

Paolo: No, va bene così!

Macellaio: Allora viene € 8,50!

Paolo: Ecco a Lei!

Macellaio: Grazie e arrivederci!

Andrea: Ah no, scusi, ma ci servono anche le uova!

Macellaio: Quante?

Paolo: Sei!

Macellaio: Bene, ecco sei uova! Fa € 1,20!

Andrea-Paolo: Arrivederci!

Macellaio: Arrivederci!

Paolo: Andrea, vorrei ancora un po' di prosciutto e un paio di mozzarelle. Andiamo dal salumiere?

Andrea: Sì, perché no?

Salumiere: Buon giorno!

Andrea-Paolo: Buon giorno. Vorremmo 2 etti di prosciutto crudo e quattro mozzarelle.

Salumiere: Quale prosciutto?

Andrea: Uno dolce, ma sottile per favore!

Salumiere: Bene! Le mozzarelle, purtroppo sono finite. Vanno bene anche i bocconcini?

Paolo: Se sono freschi, sì!

Salumiere: Sì, sono freschissimi! Ecco a voi. In tutto fa € 5,20.

Andrea: Ecco a Lei! Arrivederci!

Salumiere: Grazie e arrivederci!

Slovička

agnello <i>m</i>	jehně
bistecca <i>f</i>	steak
bue <i>m</i>	vůl, hovězí
carne macinata <i>f</i>	mleté maso
carne <i>f</i>	maso
cinghiale <i>m</i>	divočák
comprare	koupit
costata <i>f</i>	žebírko, kotleta
dolce	sladký
etto <i>m</i>	sto gramů, deset deka
fagiano <i>m</i>	bažant
focaccia farcita <i>f</i>	nákyp
formaggio <i>m</i>	sýr
fresco/a	čerstvý/á
gallina <i>f</i>	slepice
latte <i>m</i>	mléko
lombo <i>m</i>	bedro, hřbet
macellaio <i>m</i>	řezník
macelleria <i>f</i>	řeznictví
maiale <i>m</i>	vepř
manzo <i>m</i>	hovězí maso

morbido/a	měkký/á
mortadella <i>f</i>	mortadella
mozzarella <i>m</i>	mozzarella
oca <i>f</i>	husa
pane <i>m</i>	chléb
pane bianco <i>m</i>	bílý chléb
panettiere <i>m</i>	pekař
panino <i>m</i>	houska
pasta fresca <i>f</i>	čerstvé těstoviny
pollo <i>m</i>	kuře
prosciutto cotto <i>m</i>	vařená šunka
prosciutto crudo <i>m</i>	syrová šunka
ragù <i>m</i>	ragú
ricotta <i>f</i>	ricotta, měkký tvaroh
salame <i>m</i>	salám
salato/a	slaný/á
salsiccia <i>f</i>	klobása
salumiere <i>m</i>	uzenář, lahůdkář
sottile	tenký (krájený)
spesso/a	silný/á (krájený/á)
spezzatino <i>m</i>	guláš
stagionato/a	uleželý/á, vyzrálý/á (sýr)
tacchino <i>m</i>	krocán
uovo <i>m</i>	vejce
Va bene?	Je to v pořádku?
Vorremmo ...	Rádi bychom ... /
(Infinitiv: volere)	Chtěli bychom ...

Infobox

Výslovnost cen

€ 3,10: tre Euro e dieci (centesimi *centù*)

€ 8,50: tre Euro e cinquanta (centesimi *centù*)

Gramatika

Předložka „da“ k, u

Předložka **da** se používá, chceme-li vyjádřit, že jsme u někoho nebo k někomu chceme jít. Také **da** splývá se členem určitým:

da + il + lo + l'(m) + l'(f) + la + i + gli + le
= dal dallo dall' dall' dalla dai dagli dalle

„da“ ve významu k, u

Vado da Paolo.	<i>Jdu k Paolovi</i>
Sono da Paolo.	<i>Jsem u Paola</i>
Vengo da te domani.	<i>Zítřka k tobě přijdu.</i>
Sono da te fino a domani.	<i>Do zítřky budu u tebe.</i>
Piove da voi?	<i>Prší u vás?</i>
No, da noi c'è il sole!	<i>Ne, u nás svítí slunce.</i>
Oggi vado/sono dal dentista.	<i>Dnes jdu k zubaři.</i>
Paolo è dal salumiere.	<i>Paolo je u řezníka.</i>
Paolo va dal salumiere.	<i>Paolo jde k řezníkovi.</i>
I bambini sono dalla mamma.	<i>Děti jsou u matky.</i>
I bambini vanno dalla mamma.	<i>Děti jdou k matce.</i>

„da“ ve významu z, od

Vengo da Firenze.	<i>Pocházím z Florencie.</i>
L'aereo da Roma.	<i>Letadlo z Říma.</i>
Da domani non fumo.	<i>Od zítřky nekouřím.</i>
Dal prossimo mese arrivo puntuale.	<i>Od příštího měsíce budu chodit včas.</i>
Dalla prossima settimana mangio solo frutta!	<i>Od příštího týdne jím jen ovoce!</i>

„da“ ve významu už od, již

Da ieri non fumo.	<i>Od včerejška už nekouřím.</i>
Fumo da 15 anni.	<i>Kouřím již patnáct let.</i>

„da“ ve významu od – do

Dalle 8:00 alle 12:00.	<i>Od 8:00 do 12:00 hodin.</i>
Da lunedì a venerdì.	<i>Od pondělí do pátku.</i>
Da mattina a sera.	<i>Od rána do večera.</i>
Da gennaio a settembre.	<i>Od ledna do září.</i>

„da“ – vyjádření účelu

macchina da corsa	<i>závodní vůz</i>
scarpe da tip tap	<i>boty na step</i>

Infobox

„Etto“ nebo „grammo“?

U potravin, které se prodávají v menším množství (do jednoho kilogramu), se používá **etto** (100g) *deset deka*, nikoli **grammi** *gram*.

Příklad:

due etti di prosciutto	<i>dvacet deka šunky</i>
un etto e mezzo di mortadella	<i>patnáct deka mortadelly</i>

Dny v týdnu

lunedì	<i>pondělí</i>
martedì	<i>úterý</i>
mercoledì	<i>středa</i>
giovedì	<i>čtvrtek</i>
venerdì	<i>pátek</i>
sabato	<i>sobota</i>
domenica	<i>neděle</i>

Měsíce

gennaio	<i>leden</i>
febbraio	<i>únor</i>
marzo	<i>březen</i>
aprile	<i>duben</i>
maggio	<i>květen</i>
giugno	<i>červen</i>
luglio	<i>červenec</i>
agosto	<i>srpen</i>
settembre	<i>září</i>

ottobre	říjen
novembre	listopad
dicembre	prosinec

Infobox

Dny v týdnu a měsíce se v italštině stejně jako v češtině píšou s malým písmenem. Kromě **domenica** jsou všechny mužského rodu.

Pozor:

v pondělí	<i>lunedì</i>
každé pondělí	<i>il lunedì</i>
jednou v pátek	<i>un venerdì</i>
v pátek večer	<i>venerdì sera</i>
každý pátek (pátky)	<i>di venerdì</i>
každý pátek (pátky)	<i>ogni venerdì</i>

Cvičení 5:

Vypište slovy následující ceny.

1. € 1,11 _____
2. € 3,14 _____
3. € 5,05 _____
4. € 5,20 _____
5. € 6,17 _____
6. € 7,16 _____
7. € 9,02 _____

Cvičení 6:

Přeložte tyto výrazy a vyluštěte tajenku.

1. čtvrtek
2. středa
3. květen
4. týden
5. listopad
6. pondělí
7. prosinec
8. duben

1. _____ □ _
2. _____ □ _____
3. □ _____
4. _ □ _____
5. □ _____
6. _____ □

7. _ _ □ _ _ _ _ _

8. □ _ _ _ _ _

Řešení: _____

Cvičení 7:

Přeložte.

1. Kupuji u řezníka 30 dkg masa, 15 dkg šunky a 5 vajec.

2. Rádi bychom tři mozzarely a kilo ricotty.

3. V pondělí kupuji ovoce.

4. Kde nakupujete zeleninu?

Gramatika

Číslo od dvaceti jedné do dvou tisíc

21 ventuno	22 ventidue
23 ventitre	24 ventiquattro
25 venticinque	26 ventisei
27 ventisette	28 ventotto
29 ventinove	30 trenta
40 quaranta	41 quarantuno
50 cinquanta	52 cinquantadue
60 sessanta	63 sessantatre
70 settanta	74 settantaquattro
80 ottanta	85 ottantacinque
90 novanta	96 novantasei
100 cento	101 centouno
110 centodieci	111 centoundici
120 centoventi	130 centotrenta
200 duecento	300 trecento
400 quattrocento	500 cinquecento
1000 mille	2000 duemila

Cvičení 8:

Přepište číslice slovy a naopak.

1. 60 _____

2. 74 _____

3. 85 _____

4. 29 _____

5. 500 _____

6. centoundici _____

7. settecento _____

8. mille _____

9. duemila _____